

Sygn. akt III Kp 586/22

(...)-4.Ds. (...).2022

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2023 roku

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy III Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sądu Rejonowego Jakub Kościerzyński

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Lubawa

przy udziale prokuratora: nieobecny

po rozpoznaniu na posiedzeniu

w sprawie doprowadzenia w dniu 24 lutego 2022 roku w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w B. przy ulicy (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym P. J. – prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...) poprzez wprowadzenie jej w błąd co do zamiaru wywiązania się z zawartej ustnej umowy o wykonanie prac porządkowo – ogrodniczych na rzecz Rady Osiedla (...) w B., za które pokrzywdzona nie uzyskała wynagrodzenia, mimo realizacji ustalonych zadań, to jest o czyn z art. 286 § 1 k.k.

zażalenia skarżącej P. J. na postanowienie zatwierdzone przez prokuratora Prokuratury Rejonowej B. – P. z dnia 28 października 2022 roku o umorzeniu dochodzenia w fazie in rem

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 465 § 2 k.p.k.

postanawia

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej B. – P. w B. w dniu 28 października 2022 roku zatwierdził postanowienie o umorzeniu dochodzenia w sprawie doprowadzenia w dniu 24 lutego 2022 roku w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w B. przy ulicy (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym P. J. – prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...) poprzez wprowadzenie jej w błąd co do zamiaru wywiązania się z zawartej ustnej umowy o wykonanie prac porządkowo – ogrodniczych na rzecz Rady Osiedla (...) w B., za które pokrzywdzona nie uzyskała wynagrodzenia, mimo realizacji ustalonych zadań, to jest o czyn z art. 286 § 1 k.k., wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.).

Postanowienie prokuratora zażaleniem zaskarżyła pokrzywdzona P. J., zarzucając, mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., poprzez uznanie, że okoliczności faktyczne sprawy, związane z czynem pracowników spółki (...) Sp. z o.o. (Rady Osiedla (...)), nie zawierają znamion czynu zabronionego określonego w art. 286 § 1 k.k.

Prokurator wniósł o rozpoznanie przedmiotowego zażalenia, jako złożonego w terminie i przez osobę do tego uprawnioną oraz nieuwzględnienie tego zażalenia i utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Zażalenie wniesione przez skarżącą P. J. nie zasługiwało na uwzględnienie. W ocenie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy zgromadzony przez prokuratora w toku prowadzonego dochodzenia materiał dowodowy wskazuje w sposób

jednoznaczny, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia ze sporem o charakterze cywilnoprawnym, a nie występkiem z art. 286 § 1 k.k. Występek oszustwa polega na doprowadzeniu innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym za pomocą wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania. Analizowany występki jest przestępstwem materialnym, co oznacza, że do jego popełnienia konieczne jest wystąpienie skutku w postaci doprowadzenia innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym. Przestępstwo to można popełnić wyłącznie z zamiarem bezpośrednim i ponadto ukierunkowanym na osiągnięcie korzyści majątkowej. Zatem mamy tu do czynienia z zamiarem o szczególnym zabarwieniu, określanym w doktrynie jako *dolus directus coloratus*. Tymczasem w realiach niniejszej sprawy brak jest jakichkolwiek wiarygodnych dowodów, wskazujących na istnienie takiego zamiaru u domniemych sprawców M. P. i D. G.. Zgromadzony przez organy ścigania materiał dowodowy w postaci dokumentacji dotyczącej zleconej usługi oraz jej rozliczenia (k. 8-34, 57-61), zeznań M. P. (k. 45-46) i D. G. (k. 50-51) wskazuje, że ani M. P., ani D. G. nie mieli i nie mają zamiaru doprowadzenia pokrzywdzonej do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Innymi słowy brak jest jakichkolwiek dowodów na to, aby zleceniodawcy prac porządkowo – ogrodniczych na terenie Osiedla (...) w B. mieli zamiar wyłudzenia od pokrzywdzonej usługi polegającej na wykonaniu prac porządkowo – ogrodniczych bez zamiaru uiszczenia za te prace zapłaty. Analiza zeznań świadków M. P. i D. G. prowadzi do wniosku, że zleceniodawca prac nie kwestionował zasadności roszczenia pokrzywdzonej, lecz jedynie wysokość żądanej należności za wykonane prace. Spór zatem dotyczył wysokości ceny należnej w zamian za wykonane przez skarżącą prace porządkowo – ogrodnicze. M. P. nie kwestionowała, że pokrzywdzona wykonała zleczone prace porządkowo – ogrodnicze, natomiast stwierdziła, że po ich wykonaniu P. J. wystawiła fakturę na kwotę około 1/3 wyższą niż początkowo została ustalona w umowie ustnej. Na zapłatę wyższej kwoty nie wyraził zgody zarządca nieruchomości, co z kolei potwierdza w swoich zeznaniach D. G.. Nie ulega zatem wątpliwości, że istotą przedmiotowego sporu jest po pierwsze precyzyjne ustalenie treści ustnej umowy zawartej między stronami, a następnie rozstrzygnięcie w przedmiocie zasadności roszczenia cywilnoprawnego P. J.. Sprawa ma zatem charakter cywilnoprawny. Skarżąca w środku odwoławczym twierdziła, że przesłuchani w sprawie świadkowie wprowadzili ją w błąd, o czym ma świadczyć fakt, że mieli i mają zamiar zapłacić za wykonaną usługę, jednak w kwocie niższej niż umówiona. Zdaniem skarżącej została ona wprowadzona w błąd w celu uzyskania przez sprawców nieodpłatnej lub płatnej w zaniżonej wysokości usługi wykonanej przez pokrzywdzoną. Analiza argumentacji skarżącej prowadzi do wniosku, że w istocie kwestionuje ona ocenę materiału dowodowego zgromadzonego przez prokuratora w toku dochodzenia i w zażaleniu przedstawia własną ocenę tegoż materiału. Tym samym charakter argumentacji skarżącej wskazuje, że tak naprawdę istotą środka odwoławczego pozostaje zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjmujący postać błędu „dowolności”. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na „błędzie dowolności”, jest tylko wówczas słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez organ a quo z analizy materiału dowodowego nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Zarzut ten nie może jednak sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami organu wydającego orzeczenie. Ponadto zarzut ów nie może sprowadzać się do tylko odmiennej oceny materiału dowodowego, lecz powinien polegać na wykazaniu, jakich uchybień, w świetle wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego, dopuścił się organ wydający zaskarżoną decyzję w dokonanej ocenie materiału dowodowego (wyrok SN z dnia 22 stycznia 1975 r. OSNKW 1975/5/58). Natomiast możliwość przeciwstawienia ustaleniom prokuratora odmiennego poglądu w kwestii ustaleń faktycznych, opartego na innych dowodach od tych, na których oparł się tenże organ, względnie na tych samych dowodach, lecz odmiennie ocenianych, nie może prowadzić do wniosku o popełnieniu przez prokuratora błędu w ustaleniach faktycznych. W ocenie sądu ad quem prokurator na gruncie niniejszej sprawy zgromadził obszerny i różnorodny materiał dowodowy, który był całkowicie wystarczający do wydania trafnej decyzji o umorzeniu dochodzenia. Tak zgromadzony materiał dowodowy organ ścigania poddał rzeczowej i trafnej analizie, którą to ocenę zaprezentował w logicznym uzasadnieniu. Ocena dowodów dokonana przez prokuratora, wbrew polemicznym zarzutom skarżącej, uwzględnia zasady logicznego rozumowania, wskazania wiedzy oraz doświadczenia życiowego i swoim zakresem obejmuje całość materiału dowodowego. Tym samym rzeczona ocena nie nosi cech dowolności i pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. W ocenie sądu odwoławczego skarżąca nie wskazała żadnych rzeczowych i ważkich argumentów, które pozwalałyby podważyć słuszność rozumowania prokuratora, które doprowadziło do wydania zaskarżonej decyzji. Argumentacja skarżącej sprowadza się w istocie do przedstawienia własnej oceny materiału dowodowego, którą dodatkowo cechuje bardzo wysoki poziom ogólności. Ocena skarżącej dotycząca istnienia przestępczego zamiaru

oszukiwczego u osób odpowiedzialnych za zlecenie jej prac ogrodniczych ma charakter wybitnie subiektywny i nie znajduje oparcia w materiale dowodowym. Przypomnieć w tym miejscu należy, iż zamiar przestępczy jest określonym ogniwem w procesie myślowym człowieka i podlega on dowodzeniu, nie można go domniemywać. Sprawca może ujawnić swój przestępczy zamiar wprost słowem lub czytelnym gestem, a jeżeli tego nie uczyni, doktryna i judykatura dopuszczają wnioskowanie o zamiarze na podstawie okoliczności przedmiotowych danego czynu zabronionego. Na kanwie niniejszej sprawy M. P. i D. G. nie ujawnili swoimi zachowaniami przestępczego zamiaru bezpośredniego, ukierunkowanego na wyłudzenie od pokrzywdzonej usługi ogrodniczej bez zamiaru zapłaty. Natomiast sam brak zapłaty wynika z kwestionowania wysokości należności żądanej przez pokrzywdzoną, a sprawa ma ewidentnie charakter cywilnoprawny. Także okoliczności przedmiotowe czynu, wynikające z zeznań świadków, jak i z analizy dokumentów, nie pozwalają na ustalenie istnienia u ww. przestępczego zamiaru. Słusznie uznał zatem prokurator, że na gruncie niniejszej sprawy mieliśmy do czynienia z negatywną przesłanką procesową w postaci braku znamion czynu zabronionego z art. 286 § 1 k.k. (znamion strony podmiotowej – uwaga SR), a tym samym decyzja prokuratora o umorzeniu dochodzenia była prawidłowa i w pełni oparta na trafnie ocenionym materiale dowodowym. Tym samym, w ocenie sądu ad quem, niezasadny pozostawał zgłoszony przez skarżącą zarzut naruszenia przepisów postępowania, to jest art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., który w rzeczywistości stanowił zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjmujący postać błędu „dowolności”, do czego prowadziła analiza części motywacyjnej zażalenia.

Reasumując, sąd odwoławczy nie znalazł podstaw do zmiany lub uchylecia zaskarżonego postanowienia i dlatego orzekł jak w sentencji. Pokrzywdzona może natomiast poszukiwać ochrony prawnej na gruncie przepisów prawa cywilnego w związku z brakiem zapłaty za wykonaną usługę, której podstawą była umowa ustna.

sSR Jakub Kościerzyński